

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3202>

COMPARISON OF NON-FORMAL EDUCATION PROCESSES IN TURKEY WITH G7 COUNTRIES

TÜRKİYE'DEKİ YAYGIN EĞİTİM SÜREÇLERİNİN G7 ÜLKELERİ İLE KARŞILAŞTIRMASI

Murat PARLAK¹

Abstract

In this research, known as G7 countries; It was aimed to compare the schools in Germany, the USA, the United Kingdom, Italy, France, Japan, Canada and Turkey in terms of non-formal education, and an analysis was made for this process. In the study, the qualitative design was carried out with document analysis and the literature review method was used. As a result; When the non-formal education systems in the G7 countries are examined, it has been concluded that the budget allocated to non-formal education in the USA, where the G7 countries attach great importance to adult education and lifelong education activities, approaches the budget allocated to formal education. The biggest difference seen in the practices of Turkey and the G7 countries towards non-formal education is that there are differences in the guidance and guidance activities before the education and in the employment processes after the education. In order to increase the quality of non-formal education activities in Turkey, it is recommended to increase the incentives, to provide guidance and guidance services to the participants, and to organize the trainings according to the sector's needs.

Keywords: Non-Formal Education, G7 countries, lifelong learning.

Özet

Bu araştırmada, G7 ülkeleri olarak bilinen; Almanya, ABD, Birleşik Krallık, İtalya, Fransa, Japonya ve Kanada ile Türkiye'deki okul yaygın eğitim açısından karşılaştırılması amaçlanmış ve bu sürece yönelik analiz yapılmıştır. Çalışmada nitel desende doküman analizi ile gerçekleştirilmiş ve literatür taraması yönteminden faydalanılmıştır. Sonuç olarak; G7 ülkelerinde yaygın eğitim sistemleri incelendiğinde G7 ülkelerinin yetişkin eğitimi ve hayat boyu eğitim faaliyetlerin yüksek düzeyde önem verdikleri Amerika'da yaygın eğitime ayrılan bütçenin örgün eğitime ayrılan bütçeye yaklaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye ve G7 ülkelerinin yaygın eğitime yönelik uygulamalarında görülen en büyük farklılık eğitim öncesinde rehberlik ve yönlendirme faaliyetlerinde ve eğitim sonrası istihdam süreçlerinde farklılıklar olduğu görülmektedir. Türkiye'de yaygın eğitim faaliyetlerinin niteliğinin yükseltilmesi için teşviklerin artırılması, katılımcılara rehberlik ve yönlendirme hizmetinin verilmesi ve eğitimlerin sektör ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaygın eğitim, G7 ülkeleri, hayat boyu öğrenme.

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, murat135407@hotmail.com, 0000-0002-7228-4570

GİRİŞ

Çağımızda bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte bazı bilgiler kullanılamaz hale gelmekte yerine çok büyük miktarlarda ve çok hızlı bir biçimde yeni bilgi akışı olmaktadır. Örgün eğitimden mezun olarak iş yaşamına başlamış bireylerin kendi meslek alanlarındaki güncel bilgiyi takip edebilmeleri açısından yaygın eğitim programlarının önemi oldukça büyüktür. Baş'a (2013) göre hayat boyu öğrenme yaklaşımı uzun yıllardır uygulanmakta ve bazı ülkelerde oldukça fazla önem verilmektedir örnek vermek gerekirse ABD'de eğitime ayrılan bütçenin yarısı yetişkin eğitimi için kullanılmaktadır.

Örgün eğitim ile birlikte ve örgün eğitim süreçlerinin dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümü yaygın eğitim olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2022). Yaygın eğitim programları toplumsal ihtiyaçlara göre belirlenerek eğitim kurumlarının belirlediği ders programlarına katılan kursiyerlerin başarılı olmaları halinde sertifika verilerek gerçekleştirilmektedir. Yaygın eğitim, bireylerin belirli bilgi, beceri ve davranışları kazanmaları amacıyla, formal eğitimin tamamını kapsayan, belirli süre ve düzeylerde planlanarak uygulanabilen ve hayat boyu devam eden bir eğitim türüdür (Sağlam, 2014). Her yaş ve her düzeyde gerçekleştirildiğinden yaygın eğitim kavramı yerine hayat boyu öğrenme kavramı kullanılabilir. Hayat boyu öğrenme örgün eğitim sistemi ile birlikte, yaygın ve serbest öğrenme faaliyetlerinin tamamını kapsayan bir kavramdır. Hayat boyu öğrenme kavramının amaç ve hedefleri doğru bir şekilde ortaya konarak toplum tarafından benimsenmesi iş yaşamında rekabet edebilen ve bağımsız olarak öğrenme yeteneğine sahip bireylerin artmasını sağlayabilir (Ersoy ve Yılmaz, 2009).

Hayat boyu öğrenme olgusunun gelişerek önem kazanması bireye kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların sınıf ortamı ve zaman kısıtlamasından bağımsız olarak eğitim ve öğretimin okul dışında verilebilmektedir (Karatağ, 2019). Yaygın eğitim kapsamında verilen eğitimler Dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de ağırlıklı olarak mesleki eğitime yönelik olduğu görülmektedir. Okuma yazma kursları ve yabancı dil kursları gibi genel kurslar, yüzme ve okçuluk gibi spor kursları, müzik eğitimine yönelik kurslar açılmakla birlikte daha çok meslek alanlarına yönelik kurs ve programlar yürütülmektedir. 2022 yılı için Milli Eğitim Bakanlığı'nın sürdürdüğü yaygın eğitim sistemi kapsamında 73 alanda yürütülen 2771 mesleki kurs ve 1040 genel kurs bulunmaktadır (MEB, 2022).

Tablo 1

2022 Yılında En Çok Kayıt Alan Kurslar (MEB, 2022).

Kurs	Katılımcı
Sosyal Uyum Ve Yaşam	438.168
Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi (Ortaokul)	207.123
Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar İçin Hijyen Eğitimi	206.628
Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi (İlkokul)	198.170
Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi (Lise)	176.641
Kuran-ı Kerim (Elifba) Okuma	68.191
Bilgisayar İşletmenliği (Operatörlüğü)	54.145
İngilizce A1 Seviyesi	53.623
Geri Dönüşüm Ve Sıfır Atık	52.283
İlk Yardım	51.958

Tablo 1'e göre en çok katılımcının olduğu kurslar sosyal uyum, bağımlılıkla mücadele, mesleklere yönelik kurslar ve yabancı dil kursları olduğu görülmektedir. MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü verilerine göre 2022 yılı nisan ayına kadar açılmış olan toplam kurs sayısı 190.380 toplam kursiyer sayısı ise yaklaşık 4 milyondur.

Yaygın eğitim faaliyetleri yalnızca resmi kurumlar tarafından değil özel okul, kurs ve işletmeler tarafından da düzenlenmektedir. Mesleki eğitime yönelik kurs programlarının farklı kurumlar tarafından verilmesi nitelikli işgücüne sahip bireylerin yetişmesi anlamında oldukça önemlidir (Yılmaz, 2014). Türkiye'de yaygın eğitim sistemine katılım Avrupa ülkelerine oranla geride olduğu söylenebilir, 2016 yılında hayat boyu öğrenme

faaliyetlerine katılım oranı Türkiye'de %5,8 iken Avrupa Birliği ülkelerinin genel ortalamasının %10,8 olduğu görülmektedir (Eurostat, 2016).

Örgün eğitimde kazanılan bilgi ve becerilerin, günümüzde yaşanan hızlı teknolojik ve teknik gelişmeler göz önüne alındığında kısa zamanda güncelliğini yitirebileceği söylenebilir. Bu çalışma G7 ülkelerinin yaygın eğitim alanındaki araştırma sonuçlarının incelenerek, yaygın eğitim ve hayat boyu öğrenme yaklaşımlarına dair teorik bir altyapı oluşturması ve bu altyapının yaygın eğitim sisteminin niteliklerinin ortaya konarak ve uygulamaya dair bilgiler vermesi açısından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni ile gerçekleştirilmiştir. Nitel çalışmalar tutum ve deneyimleri derinlemesine anlamak ve açıklamayı amaçlayan araştırmalardır. Kırıl (2020)'a göre nitel araştırmalar ortalama, miktar gibi nicel veriler yerine nasıl ve neden sorularına yanıt arayarak olguyu ortaya koymayı amaçlayan araştırmalardır.

Doküman analizi, bir olay, olgu veya soruşturmaya yönelik bilgi içeren yazılı içeriklerin analizinin gerçekleştirilmesidir. Doküman incelemesinde sınırları belirlenmiş bir zaman aralığında ortaya konmuş bilimsel yayın, dergi ve gazete, kitap ve kanun metinleri gibi belgelerin analizidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Veri Toplama Aracı

Nitel çalışmalarda veriler görüşme, gözlem ve çeşitli türden dokümanların incelenmesiyle elde edilir (Berg ve Lune, 2015). Bu çalışmada veri toplama aracı olarak literatür taraması yöntemi kullanılmıştır.

İncelenen Eserler

Araştırmanın veri toplama sürecinde 1985-2022 yılları arasında alan yazında yayınlanmış ve ulaşılabilen tez, makale, bildiri, resmi kurumlar tarafından yayımlanmış istatistik ve raporlardan faydalanılmıştır.

Doküman incelemesi yöntemiyle sürdürülen bu çalışmada G7, Almanya, ABD, Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Kanada, Japonya ve Türkiye'de yaygın eğitim sistemlerine dair veriler ilgili ülkelerin eğitim bakanlıkları, Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, Google Akademik veri tabanı ve Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi veritabanlarında bulunan tez, makale, bildiri, rapor ve konferans gibi kaynaklar üzerinden toplanarak incelenmiştir.

Verilerin Analizi

Doküman analizinde yazılı veya elektronik ortamda yayınlanmış veri kaynaklarının sistemli bir şekilde incelenerek değerlendirilir (Wach ve Ward, 2013). Bu çalışmada G7 ülkeleri ve Türkiye'nin yaygın eğitim, hayat boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi sistemleri ayrı ayrı ele alınarak karşılaştırmalar yapılmış benzer ve farklı uygulamalar incelenerek ve betimsel analiz gerçekleştirilerek ve ortaya konmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel çalışmalarda geçerlik kavramı araştırma konusu olan olgu, fenomen ve kavramların mümkün olduğunca yansız incelenerek aktarılması anlamını taşımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada incelenen tüm dokümanlar objektif bir şekilde incelenmiş ve araştırma konusu olan yaygın eğitimde uygulanan yöntem ve yaklaşımlar objektif bir şekilde verilmiştir. Elde edilen bulgu ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı açıklanmıştır.

Forster'a (1995) göre nitel araştırmalarda güvenilirlik incelenen dokümanların doğruluğu, orijinalligi, ulaşılabilirliği çok önemlidir elde edilen sonuçlar farklı araştırmacılar tarafından birebir aynı yorumlanmasa da benzer olması güvenilirliği artırmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada kullanılan kaynakların ulaşılabilir olmasına dikkat edilmiş ve kaynakçada sunulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümünde araştırmanın genel amacı ve alt amaçları çerçevesinde yapılan analizler ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

G7 (Group of Seven) Ülkeleri

Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, İtalya, Fransa, Japonya ve Kanada'dan meydana gelen uluslararası bir birliktir, birlik ülkeleri küresel zenginliğin %64'üne sahiptir (WikiPedia, 2022). Gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere kıyasla eğitim sistemleri için ayırdıkları bütçe oldukça farklıdır, Türkiye 2014 yılında eğitim için %4.9 pay ayırırken bu oran İngiltere'de %6.6'dır (OECD, 2017). Ülkelerin eğitim sistemleri için ayırdıkları bütçeler farklılık gösterse de G7 birliği ülkelerinin dünya genelinde eğitime en fazla önem veren ülkeler olduğu görülmektedir (Öztürk ve Suluk, 2019). Literatürde eğitime ayrılan bütçe miktarı ile öğrencilerin akademik başarıları arasında net bir ilişki olmasa da eğitim sisteminin verimliliği açısından önemli görülmektedir (Verhoeven, Gunnarsson ve Carcillo, 2007).

Eğitim sisteminin politik olarak ele alınarak uygulamaya dair politikaların geliştirilmeye başlanması ulus devletlerin ortaya çıkarak gelişmesiyle önem kazandığı görülmektedir (Şişman, 2007). Bir ülkenin gelecek yıllarda bilim, teknoloji ve ekonomi anlamında iyi bir konumda olması eğitim politikalarının doğru belirlenmesi ile mümkün olabilir.

G7 ülkelerinden Japonya eğitim bilimlerinde yapılan araştırmalar açısından oldukça iyi bir konumdadır (MEB, 2015). Japonya teknoloji odaklı eğitim programı sayesinde günümüzde ekonomik anlamda gelişmiş ülkeler seviyesindedir. Japon eğitim sisteminde çalışkan, disiplinli ve sorgulayan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Ekinci, 2010).

Almanya ve Kanada gibi ülkeler de eğitim için önemli bütçeler ayırmaktadır. Almanya üniversitelerin birçoğunu devlet bütçesinden finanse ederken Kanada eğitim sisteminin pek çok alanı da kamu tarafından desteklenmektedir (Riddell, 2001).

Almanya Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

Almanya'nın birleşmesinin ardından vatandaşların eşit yaşam koşullarına sahip olması Alman hükümetlerinin genel siyasi hedefi olmuştur (Fobel ve Kolleck, 2022). Bu eşit yaşam standartlarının oluşturulması için bazı hedeflere ulaşıldığı söylenebilir fakat istihdam, ulaşım ve altyapının genişletilmesi gibi hedefler çalışmalar halen güncelliğini korumaktadır.

Almanya'da genç nüfusa yönelik yaygın eğitim programları ekonomik güçlükler yaşayan bireyler ve fırsat eşitliğinin sağlanması adına teşvik edici fırsatlar sunmaktadır (Besse ve Loncle, 2018). 1990 yılından bu yana gençlere yönelik eğitim faaliyetleri yasal bir yükümlülüktür ve eğitim ihtiyaçlarını belirlenmesi, uygun eğitim programlarının faaliyete geçirilmesi ve finanse edilmesi yerel yönetimlerin sorumluluğundadır fakat yaygın eğitim halen gönüllü hizmetler sınıfında yer almaktadır (Fobel ve Kolleck, 2022).

Almanya eğitim sisteminde ilkökul bitiminde öğretmen ve okul yöneticilerinin tavsiyeleri yönünde öğrencilerin gidebileceği okullar belirlenerek deneme sürecine geçilir. Bu deneme süreci 5. ve 6. Sınıfları kapsamakta ve ilköğretim sonunda öğrenci hakkında verilen kararın uygunluğu sınanmış olurken aynı zamanda öğrenciler için uyum süreci işletilmiş olur. Ortaöğretim ve liseye devam edemeyecek olan öğrenciler bir anlamda mesleki eğitim içeren Temel Eğitim okullarına yönlendirilirler. Almanya'da çıraklık sistemine benzer bir mesleki eğitim programı uygulanmaktadır (Yılmaz, 2014).

Yetişkinlere yönelik sürdürülen eğitim faaliyetlerinde eğitimlere katılmak isteyen bireyler öncelikle pedagoğ görüşmeleri ile uygun kurs faaliyetlerine yönlendirilmektedir. Kursiyerler eğitim ücretlerinin bir bölümünü kendileri karşılamakta bir bölümü ise çalıştığı kurum veya kamu tarafından karşılanmaktadır, eğitimi derece ile bitenlerin ödemiş oldukları ücret geri iade edilirken, dar gelirli bireylerin kurs ücretlerinin tamamı devlet tarafından karşılanmaktadır (Narsap, 2020).

Almanya'da 1.000'den fazla Volkshochschulen (yetişkin eğitim merkezi) bulunmaktadır ve bunlar diller, teknoloji, sağlık, sanat ve mesleki alanlarda kurslar açılmaktadır, yılda

yaklaşık 7 milyon kişi bu kurslara katılım sağlamaktadır (SU, 2022).

Yaygın eğitim programları ağırlıklı olarak okuryazarlık, dil eğitimi, sağlık, finans alanlarında gerçekleştirilmektedir. Bu programların birçoğu, yetişkin eğitimi yasasına göre federal hükümet tarafından finanse edilmektedir (Grotlüschen, 2016).

Kurslarda görev alan eğitimciler için bir sistem içinde görev almaktadırlar, eğitim verenlerin yeterlilikleri 2 yılda bir defa tespit edilerek sistemde kalıp kalmayacakları belirlenmektedir (Narsap, 2020).

Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşam boyu eğitim kapsamında yetişkin eğitimine oldukça önem verilmektedir (Demirel, 2000). Özellikle hizmet içi eğitim faaliyetleri Amerikan vatandaşlarının gelişimi amacı ile önemle sürdürülmektedir ve bu eğitimler için yapılan harcamalar örgün eğitim sistemi için yapılan harcamaların miktarını geçmektedir (Baş, 2013). Yaygın eğitime verilen önem sayesinde bireyler meslek alanlarında güncel bilgileri edinebilmekte ve kendilerini geliştirme imkanı bulabilmektedir (Erdogan, 2003).

Yetişkin eğitime yönelik yürürlükteki kanunlar ile okuma yazma bilmeyen yetişkin bireylere yönelik, mesleki eğitime yönelik yapılan yasal düzenlemeler ile ise nitelikli işgücüne sahip birey sayısını artırmayı amaçlayan eğitim programları düzenlenmektedir.

ABD'de mesleki eğitim programları lise eğitimi sonrasında iki yıllık bir süre içinde ücret karşılığında verilmektedir. Bireylerin iş bulabilmeleri amacı ile meslek alanlarında bilgi, beceri ve piyasanın ihtiyaç duyduğu nitelikleri kazandırmak amacı ile yaygın eğitim kapsamında 400'ün üzerinde farklı program bulunmaktadır (Baş, 2013).

Eğitim kurumlarının finansal ihtiyaçları federal hükümet, eyalet ve bölge yönetimleri tarafından karşılanmaktadır. Kamu tarafından sağlanan finansal destek yalnızca resmi eğitim kurumlarına değil belirli bir ölçüde özel eğitim kurumları da bunlardan faydalanabilmektedir.

Eyaletler arasında yaygın eğitim politikaları farklılık göstermekle birlikte, çalışmakta olan yetişkin bireylerin kendilerini geliştirmeleri desteklenmektedir. Bu eğitim faaliyetlerine düzenli olarak katılan çalışanlara maaş ve kademe ilerlemelerine yönelik teşvik edici uygulamalar bulunmaktadır (Boğar, 2017).

ABD'de yetişkin bireylerin yaşam boyu öğrenme faaliyetlerine katılım oranları gençlerin katılımlarına yakın olduğu görülmektedir, 16-50 yaş skalasındaki bireylerin katılımları yaklaşık %55 iken 66 yaş üzeri nüfusun katılım oranı ise %40 civarındadır (Kim, Hagedorn ve Williamson, 2004).

Birleşik Krallık Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

İngiltere, Galler, Kuzey İrlanda ve İskoçya'dan meydana gelen Birleşik Krallık'ın eğitim sisteminde çok çeşitli bir program yapısı mevcuttur (Erginer, 2006). Bünyesinde dört farklı ülkenin bulunmasından dolayı eğitim ile ilgili merkezi bir bakanlık bulunmamakta ve yerel idarelerin kontrolünde yürütülmektedir (Gökçe, 2000). İngiltere eğitim sisteminde ortaokullarda verilen genel eğitim programı uygulanmaktadır sonrasında İleri Eğitim Kolejleri olarak isimlendirilen okullarda genel eğitim programlarının yanında mesleki eğitim programları birlikte uygulanmaktadır. 90'lı yıllara dek mesleki ve teknik eğitim sisteminden Eğitim ve Bilim departmanı ile İş Kurumu tarafından birlikte yönetilmiştir. İş Kurumu yarı bağımsız olarak işsiz bireylerin uygun eğitim programları ve yönlendirmeler ile iş sahibi olmasını sağlamaktadır. İki departman arasındaki yetki dağılımı yönetsel problemlere neden olduğu düşünülerek 1995'de iki birim birleştirilerek İş ve Eğitim Departmanı olarak isimlendirilmiştir (Türkoğlu, 2015). Mesleki ve teknik eğitim veren okulların finansman ihtiyaçları yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır (Özcan, 2009). Birleşik Krallık mesleki ve teknik eğitim sistemi zorunlu eğitim sonrasında bireylerin yetiştirilmeye devam edilmesi sürecini de kapsamaktadır dolayısıyla yetişkin eğitimi de bu okullarda verilmektedir. Yetişkin eğitime dair uygulamalar şehir meclislerinin yönetimindeki İş ve Meslek Merkezleri tarafından yürütülmektedir bu kurumlarda mesleki rehberlik faaliyetleri, özel sektör temsilcilerinin

bulunduğu ve yetişkinlerin başvurusu halinde eğitim planı, bireysel gelişim mesleki tanıtım ve iş bulma hizmetleri sunulmaktadır.

Zorunlu eğitim sonrasında başlayan yetişkin eğitiminde Ulusal Yetişkin Eğitimi Enstitüsü öğretim programları ve planlama konularında etkin bir görev üstlenmektedir. Mesleki tanıtım, kurs ve eğitimler, bireysel yeteneklerin keşfedilmesi, özgeçmiş düzenleme gibi hizmetler ise Ulusal Kariyer Servisi tarafından yürütülmektedir. Zorunlu eğitim tamamlanmadan önce 14 ve 19 yaş aralığında ise çıraklık yöntemi ile mesleki ve teknik eğitimler düzenlenmektedir.

Yaygın eğitimde temel yaklaşım kalite güvencesidir. Yaygın eğitime dahil olan bireylerin ihtiyaçları ve yeteneklerine uygun bir planlama yapılarak düzenlenen eğitimler sonunda iş sahibi olmaları hedeflenmektedir.

İngiltere'nin yaşam boyu öğrenme stratejileri Avrupa Birliği politikalarından oldukça etkilenmiştir. 1996 yılında yaşam boyu öğrenme ile ilgili yapılan "Yaşam Boyu Öğrenme Politika Çerçevesi" düzenlemesi ile yeterlilik ve çıktıya odaklanan eğitim amaçları belirlenmiştir. Düzenleme daha çok sürekli öğrenen bireyler temelinde ele alınmıştır ve yönetime daha az rol verilmiştir dolayısıyla sorumluluk daha çok bireylere aktarılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğitim, rekabet, iş dünyası ile ortak çalışma ve istihdam temelinde ilerlemektedir (Kogan, 2002).

Birleşik Krallık yaşam boyu öğrenmeye yönelik 4 ülkeyi de kapsayan ulusal düzeyde bir strateji belirlenmemiştir fakat "Sürdürülebilir Büyümeye Yönelik Beceriler" belgesinde yaşam boyu öğrenmeye yönelik temeller belirlenmiştir. 2013 yılında güncellenen Beceriler Stratejisine göre işçilerin görevlerini yapabilmeleri için gerekli niteliklerin kazandırılması adına gerekli eğitimlerin verilmesini sağlanmalıdır.

Fransa Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

Fransa'da pek çok Avrupa ülkesinin tersine merkeziyetçi bir yönetim yapısı bulunmaktadır. Tüm eğitim sistemi devlet denetimindedir ve eğitimin yönetiminde en üst düzeydeki merkezi kurum Milli Eğitim Bakanlığıdır. Milli Eğitim Bakanı hükümetin eğitim alanında aldığı tüm kararların uygulanmasından sorumludur. Tüm resmi ve özel okullar Bakanlığa bağlıdır ve Bakanlık tarafından hazırlanan mevzuata uymak zorundadırlar (Sağlam, 1999).

Fransa'da yetişkin eğitime büyük bir önem verilmektedir ve yasalarla da korunmaktadır. Yetişkin kişiler isterlerse yasaların da kendine verdiği hak sayesinde işlerinden belirli zaman dilimlerinde izin alarak alanlarına yönelik ya da kültürel eğitim faaliyetlerine katılabilmektedirler. Fransa'da yetişkin eğitimi genel olarak özel kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Bu kuruluşların yanında Fransa'da halk eğitim merkezleri de vardır. Farklı alanlarda eğitim veren halk eğitim merkezleri, kırsal bölgelerde bir kültür merkezi görevi üstlenir ve yaygın eğitimi sağlamaktadır (Euroguidance, 2018).

"Job city" ya da "La cité de metiers" olarak anılan program ile de tüm vatandaşlara iş yaşamı ve mesleklere ilişkin profesyonel danışmanlarla rehberlik vermektedir. Öğrenciler, yetişkinler, gençler ve çalışanların katıldığı ve kişilerin kendi ihtiyaçlarına göre, kurumlar veya üretim merkezlerinde, bu oluşumlarında desteğiyle verilen bu program ücretsizdir (Beycioğlu, 2008).

Fransa'da mesleki eğitim sistemi ağırlıklı olarak okul eğitimine yönelmiştir. İşletmelerin mesleki eğitime katılmaları giderek artış göstermekle birlikte, yalnızca çıraklık eğitimi gören gençler büyük ölçüde işletme içi uygulamalı eğitimden faydalanmaktadır. Fransa da mesleki eğitimde çok seslilik egemendir. Eğitim Bakanlığı, sanayi sektörü ve iş dünyası arasındaki iletişimi kendi kurduğu komiteler ile yürütmektedir. Bu mesleki eğitime ilişkin komiteler işveren ve işçi birliklerinden, devlet memurları, ebeveynler, öğretmenler, ticaret odası temsilcileri ve diğer örgütlerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Ayrıca meslekler arasında, danışmanlık yapan komitelerde, meslek eğitiminin planlanması konularında eğitimler geliştirilir ve sosyal taraflar gençlerin eğitiminin sürekliliği için, yardımları toplayan organizasyonları da yönetmektedir. Fransa'da mesleki eğitim reformlarının en temel amacı genç kesime vasıf kazandırmak ve mesleki eğitimde özelleştirmeyi özendirme (Yılmaz, 2014).

İtalya Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

İtalya eğitim sisteminde yaygın eğitim 1947-1982 yılları arasında faaliyet gösteren Scuole Popolari okulları daha çok okuma yazma kursları ile toplumun okuryazarlık seviyesini artırmaya yönelik faaliyet göstermiştir. Günümüzde örgün eğitim sisteminin dışına çıkmış bireyler için eğitim ihtiyaçları belirlemenin yanı sıra eğitimlerin verildiği yetişkin eğitim sistemleri genellikle örgün eğitim veren bir kurumun içinde bulunur ve bu okulun idarecisi yetişkin eğitimine yönelik koordinasyon görevini yürütür.

Yaygın eğitim merkezlerine başvuran bireylere yönelik danışmanlık, rehberlik, yüksek öğretime hazırlık ve göçmenlere yönelik düzenlenen dil kursları gibi faaliyetler yürütülmektedir. Yaygın eğitim faaliyetlerine katılan bireylerin çoğunlukla iş yaşamına devam etmeleri sebebiyle faaliyetler genellikle akşam sürdürülmektedir (SU, 2022).

Japonya Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

Japonların eğitim amaçları, sürekli olarak kültürel değerlerini dışarıya karşı korumaya yönelik olmak olarak şekillenmiştir. Japonlar, sürekli olarak, dünya düzeninde kendi değer sistemlerini ön plana çıkararak yer bulmaya ve gelişmeye çabalamışlardır. Eğitim amaçlarının iki temeli vardır. Bunlardan birincisi, çok hızlı değişen bir dünyada, bu değişime uyum sağlayacak, okur-yazarlığı üst düzeyde kişiler ve vatandaşlar yetiştirmek; ikincisi ise, en son teknolojiyi yakalamak için Matematik becerisi kazandırmaktır (Karsak, 2018).

Japonya'da eğitim alanındaki bütün faaliyetler, Eğitim Bakanlığı'nın denetimi ve yetkisi altındadır. Yerel yönetimlerin etkili olduğu Japonya'da eğitim ile ilgili iş ve işlemler yerel yönetimden sorumlu olanlar tarafından atanarak oluşturulan yerel eğitim dairelerince yürütülmektedir. Yerel eğitim kurulları, yerelde eğitimin sürdürülmesi hususunda her bakımdan sorumlu ve yetkilidirler. Eğitim bakanlığı ile yerel eğitim kurulları şekil olarak birbirlerinden bağımsız olmakla birlikte bakanlık eşgüdümlü olarak, organizasyon ve genel hedefleri belirleyerek yasal düzenlemeleri yapma imkânına sahiptir (Kobayashi, 1985).

Japonya'nın iktisadi ve sosyal kalkınmasında rol oynayan en önemli etken eğitimidir. Japon eğitim sisteminin niteliğine dayalı olarak, okul-sanayi işbirliğine dayalı toplumsal kültürünün örgün ve yaygın eğitim yoluyla daha üretken bir karakter kazanması, gelişmekte olan ülkeler için önemli bir ilham kaynağı olmayı da halen sürdürmektedir (Aso ve Amano, 1985).

Japonya'da yaygın eğitim sağlamak için ise her eğitim bölgesinde oldukça aktif ve etkin bir şekilde çalışan yaşam boyu eğitim merkezi vardır. Merkezin temel amacı, formal eğitimin yanında yaygın eğitim çalışmaları ile hızla değişen, dönüşen bilgi toplumunda eğitimin ömür boyu sürmesi yönündeki çalışmalara dönük politikalar belirlemek ve bu kapsamdaki çalışmalara ev sahipliği yaparak kişileri eğitsel açıdan bilgilendirmektir. Bu amaçla her yaşta kişinin bu merkezlere gelerek arzu ettiği eğitim ortam ve etkinliğinden yararlanma imkânı vardır. Kreş uygulamasından üniversiteye hazırlığa, dil ve sanat eğitimine ve ileri yaşta kişilere yönelik eğitsel ve sosyal alanlara kadar tüm talepler karşılanmaktadır. Öğrenen bir toplum için önemli bir dinamik olma özelliği arz eden yaşam boyu eğitim merkezleri, aktif şekilde hizmet vermektedir (Ekinci, 2010).

Okul dışında kalan yetişkinlere ve gençlere sunulan hizmetler ise 'sosyal eğitim' olarak adlandırılmaktadır. Sosyal eğitim etkinlikleri Bölge Eğitim Kurulu tarafından yürütülür. Genellikle her bölge eğitim kurulunda, sosyal eğitimle ilgilenen profesyonel danışmanlar bulunmaktadır. Sosyal eğitim, toplum merkezlerinde gerçekleştirilmektedir. Sosyal eğitimin yaygın bir şekilde yapıldığı yerlerden biri de 'Gençlik Evleri'dir. Bununla birlikte, 'Çocuk Evleri', 'Kadın Eğitim Merkezi' ve 'Görsel ve İşitsel Kütüphane' adı altında da yaygın eğitimi destekleyici nitelikteki eğitsel merkezler bulunmaktadır. Ayrıca, sosyal eğitim merkezlerinin dışında ülkede kütüphanelerin kullanımı da çok yaygındır (Erdoğan, 2003).

Kanada Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

Kanada eğitim sisteminde mesleki eğitim örgün eğitim kurumlarında sürdürülmekle

birlikte sektörel odaklı programlar yaygın eğitim kurumlarında verilmektedir ve bu mesleki eğitim programları özel sektör ile birlikte düzenlenmektedir (Ültanır, 2000). Mesleki eğitim kapsamında ticaret veya endüstri alanlarına yönlendirme amacı ile uzmanlık nitelikleri kazandırabilmeyi amaçlayan kurs ve eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir (Yazıcı, 2009). Çıraklık eğitimi yetişkinlere yönelik olarak düzenlenmektedir ve işyerlerinde staj gören kursiyerler teorik bilgiyi eğitim kurumundan almaktadır. Kanada'da 2005 yılında çıraklık eğitimine katılanların sayısı 300 bine yakındır ve bu sayı giderek artmaktadır, en çok ilgi gören program ise inşaat sektörüne yöneliktir (Yazıcı, 2009).

2003 Yılında yapılan Uluslararası Okur Yazarlık ve Beceri Anketinin sonuçlarına göre Kanada'da yaşayan yetişkin bireylerin yaklaşık yarısı kurs, seminer, atölye ve farklı eğitim programlarına kayıt olmaktadır. Yetişkin eğitimi kapsamında kayıtlı katılımcıların yaklaşık yarısı eğitim ücretini kendileri ödemekte diğer yarısı ise işveren kurumlar tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca yaygın eğitim faaliyetlerine katılanların göçmen ve genç nüfustan değil yüksek sosyo ekonomik koşullara sahip olan eğitimli bireylerden meydana gelmektedir.

Kanada eğitim sisteminde resmi okullar, kolejler, üniversiteler ve eyaletlerin yönetim birimleri yaygın eğitim programları düzenlemektedirler. Bu eğitimler örgün eğitim sisteminin dışına çıkmış olan bireylere eğitim imkanı sunmayı amaçlamaktadır. Yaygın eğitim faaliyetlerine katılan bireyler bu imkanla bireysel kariyerlerine, mesleklerine faydalı bilgiler edinmekte ve gezici kütüphane ve müze ziyareti gibi etkinlikler ile kültürel faaliyetlerden faydalanabilmektedirler (Yazıcı, 2009).

Yetişkin eğitiminde kurumlarda verilen eğitim programlarının yanında uzaktan eğitim teknikleri, gezici kütüphaneler, müze ve sanat galerilerine gezileri gibi etkinlikler de düzenlenmektedir.

Türk Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim kavramı çoğunlukla "halk eğitimi", "yetişkin eğitimi", "toplum eğitimi", "yaşam boyu eğitim" kavramları ile birlikte kullanılan bir kavramdır. Ülkemizde en çok "yaygın/halk/yetişkin" eğitimi terimleri şeklinde kullanılmaktadır (Geray, 2002).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sürdürülen yetişkinlere yönelik eğitimlerin ağırlıklı olarak örgün eğitim sisteminin dışına çıkmış bireylere fırsat eşitliği kapsamında açık öğretim yöntemi ile ortaokul ve lise eğitimi ve ağırlıklı olarak kadınlara yönelik el becerisi kursları ve mesleki eğitim kapsamında faaliyetlerin üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Bacakoğlu, 2022).

Son yıllarda internet üzerinden yaygın eğitim faaliyetlerine başvuru yapabilmek üzere geliştirilen e-kurs başvuru sistemi yayına alınmıştır fakat Akçay ve Çobanoğlu'na (2020) göre bu sistem istenilen seviyede kararlı çalışmamakta ve henüz verimli bir şekilde kullanılamamaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları yönetmeliğinin 4. Maddesindeki tanıma göre ise yaygın eğitim yani halk eğitimi;

"Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir kademesinde bulunan ve ya bu kademelerden çıkmış kişilere gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak amacı ile örgün eğitimin yanında ve ya örgün eğitiminin dışında onların; ilgi, istek ve yeteneklerine yönelik ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte, çeşitli süre ve düzeylerde hayat boyu yapılan eğitim-öğretim-üretim-rehberlik ve uygulama faaliyetlerinin tamamıdır" (MEB, 2006).

Yaygın eğitim, örgün eğitime devam edemeyen ya da bir öğrenim kademesini yarıda bırakmış olan vatandaşlara örgün eğitimin yanında verilen tüm eğitim çalışmalarını içeren bir eğitim türüdür. Yaygın eğitim sayesinde örgün eğitimin ulaşamadığı kitlelere ulaşılmakta ve kitlelerin mesleki bilgi becerileri, okuma-yazma düzeyi artmaktadır. Dolayısıyla kalkınma toplumun her kesiminde önemli hale gelmektedir (Türkoğlu, 2005). Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğine göre yaygın eğitiminin amacı; Yaygın eğitimin amaç ve işlevinin; Anayasa, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri, Atatürk

ilke ve inkılabları doğrultusunda evrensel hukuka, demokrasi ve insan haklarına uygun ve bir bütünlük içinde yerine getirilmesi için planlı kalkınma hedefleri doğrultusunda toplumun özellikleri ve ihtiyaçlarına göre bireylere düzenlenen eğitimlerin amaçları aşağıda maddeler halinde verilmiştir (MEB, 2006).

- 1) Milli bütünlüşmeyi güçlendirici ve yurttaşlık görevini bilinçli olarak yapmalarını sağlayıcı, demokrasiyi güçlendirici, kişilerin düşüncelerini, kişiliklerini ve yeteneklerini geliştirici olabilecek biçimde eğitim çalışmaları yapmak,
- 2) Okuma-yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları oluşturmak,
- c) Çağımızın bilimsel, teknolojik, ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerine olan uyumlarını sağlayacak eğitim imkânları hazırlamak,
- 3) Elverişli imkânlar oluştuğunda bilişim teknolojisi kullanılarak yaygın eğitimi yurt dışında ve ikili anlaşmalar çerçevesinde yaygınlaştırmak, diğer ülkeler ile Türk Cumhuriyetleri ve Türk topluluklarına yönelik programlar hazırlayarak uygulamak,
- 4) Türkçenin doğru, güzel, etkili ve kurallarına uygun olarak öğretilmesi, kullanılması ve yaygınlaştırılması yönünde yurt içi ve ikili anlaşmalar ile yurt dışı için öğretim programları hazırlayarak ve uygulanmasını sağlamak,
- 5) Toplumun kalkınmasında kamu, özel ve yerel kaynaklar harekete geçirilerek kalkınma projelerine halkın katılımını sağlayacak önlemler almak,
- 6) Milli kalkınmayı destekleyecek, toplumsal projelerin başarıya ulaşması için eğitim etkinlikleri hazırlamak, düzenlemek ve bu tür çalışmalara katılmak,
- 7) Milli kültür değerlerinin korunması, dünya kültürüne açık olarak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasına destek ve yardımcı olmak,
- 8) Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma ve birlikte çalışmaya yönelik alışkanlıklar kazandırmak,
- 9) Tarım, endüstri ve hizmet sektöründeki yeni teknolojilerin tanıtılmasına, yeni hizmet alanlarının geliştirilmesine, işsiz ya da farklı bir iş kolunda çalışmak isteyenlerin istihdamını sağlayıcı ve çalışanların hayat seviyelerini artırıcı beceriler kazanmalarına yardımcı ve destek olmak,
- 10) Yöresel özelliklere ve ihtiyaçlara göre eğitim-öğretim, üretim, istihdam, pazarlama ve örgütlenmeye teşvik edici çalışmalar yapmak,
- 11) Kırsal kesimden göç edenlerin kent kültürüne uyum sağlamalarına yardımcı olacak eğitim çalışmaları yapmak,
- 12) Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak sanayinin ihtiyacı olan iş gücünün yetiştirilmesine yardımcı olmak için meslekî ve teknik içerikli eğitim çalışmaları hazırlamak ve uygulamak,
- 13) Mesleklerinde hizmet içi eğitim vermek ve çeşitli mesleklerde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak için imkân sağlamak,
- 14) Sağlık kuruluşları ve alanında uzmanların iş birliğinde halk sağlığının korunması, aile planlaması, sivil savunma, sağlıklı beslenme ve barınma, iyi bir üretici ve bilinçli bir tüketici olma niteliğini kazandırmak için çalışmalar yapmak,
- 15) Serbest zamanlarını en iyi şekilde değerlendirme ve kullanmaları için yararlı alışkanlıklar kazandırmak, yeteneklerini sergileme ve geliştirme imkânları sağlamak,
- 16) Özel eğitim gerektiren, gelişim özelliklerine dayalı bireysel yeterlilikleri doğrultusunda okuma-yazma öğretmek, eğitimlerini tamamlamak, bilgi ve beceri kazanmalarına yardımcı olmak ve desteklemektir.

Türk Eğitim Sisteminde Yaygın Eğitim Programları

Türkiye'de yaygın eğitim uygulamaları incelendiğinde, örgün eğitimden yararlanamamış ve ya bilgi ve becerilerini geliştirmek isteyen kişilere yönelik eğitim olanakları

sağlamaktadır. Yaygın eğitimi devlet kurumları ve gönüllü kuruluşlarca örgün eğitim sisteminin içinde ve dışında gerçekleştirilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığınca yetişkinlere yönelik okuma yazma kursları, çeşitli sosyal ve kültürel aktiviteler ve meslek kursları gerçekleştirilmektedir. Bunun dışında Türkiye’de ve Milli Eğitim Bakanlığı içinde, yaygın eğitim ve mesleki teknik yetişkin eğitimi programlarının en büyük uygulayıcısı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan halk eğitim merkezleridir. Örgün eğitim kurumları dışında düzenlenen bu eğitim faaliyetleri büyük ağırlıkla ülke genelindeki halk eğitim merkezlerinde yerine getirilir. Bu merkezlerde, her yaş ve eğitim düzeyinden insanımıza yönelik olarak; okuma-yazma kursları, meslek kursları, sosyal kültürel kurslar ve sosyal kültürel uygulamalar düzenlenmektedir (Kaynakhan, 2007).

Temel Eğitim

Okuma-yazma öğretiminin yanı sıra, örgün eğitimden yararlanma olanağı bulamayanları yeterli eğitim düzeyine getirmek amacına dayanmaktadır. Kişilerin en alt düzeyde gereksinim duydukları ve günlük yaşamlarında sürekli yararlandıkları temel bilgi ve beceriler yani okuma-yazma, aritmetik, ev yönetimi, fen, sağlık, yurttaşlık ve mesleki bilgiler gibi temel eğitimin içeriğini oluşturmaktadır.

Akademik Halk Eğitimi

Zamanında örgün eğitime devam edemeyen kişilere belli bir eğitim kurumu diploması kazandırmak amacıyla yapılan eğitsel etkinlikler olarak ifade edilmektedir. Bu eğitimle belli bir eğitim kurumunu tamamlayan fakat bir üst öğrenime devam etme olanağı bulamayan kişiler ile öğrenim çağında belli bir okulu bitiremeyen kişilere diploma sağlamak amacıyla verilen eğittir. Kişinin, ilköğretim, ortaöğretim, lise veya yükseköğretim bitirmesinin ön planda olduğu görülmektedir. Bu uygulamalar okul çağındayken kaçırılan fırsatı, yetişkinlik çağında bir kez daha kullanmaya yarayabilir. Fakat bu eğitim, örgün eğitimin yerini almamalı, onunla bütünleşmelidir. Ama okul dışı bitirmeler buna örnek olarak verilebilir.

Genel Kültür

Belli bir temel eğitime sahip olan kişilere ekonomi, sosyoloji, anatomi, hukuk, yönetim ve güzel sanatlar gibi konularda kişileri aydınlatmak amaçlanmaktadır. Bu eğitim, doğrudan kişilerin ihtiyaçlarına yönelik düzenlenmiş halk eğitimi programları aracılığı ile yürütüleceği gibi, konferans, panel, açık oturum ve yayın yoluyla da yapılabilmektedir.

Demokrasi ve Yurttaşlık Bilgisi

Kişilerin temel hak ve sorumluluklarını tanıması, sorunların çözümünde yeterli bilgi seviyesi durumuna gelmesi, demokrasi eğitiminin temelini oluşturur. Kişilerin temel hak ve sorumlulukları ile üstlendikleri görevlerinin bilincinde olması, toplumda kendi kendine kontrolü de sağlamaktadır.

Ev Yönetimi

Bu eğitim ile amaçlanan; çocuk bakımı, aile üyelerinin birbirleriyle ilişkileri ve rolleri, eşler arası ilişki gibi değişik konularda bilgi sahibi olunabilmesi için yapılmaktadır. Kadınların eğitim düzeylerinin, toplumsal saygınlığının az olduğu toplumlar için, bu alandaki eğitimin ayrı bir önemi ve ehemmiyeti vardır.

Mesleki ve Teknik Eğitim

Halk eğitiminin en önemli amaçlarından biri de kişiye belli bir mesleki bilgi ve beceri kazandırma hedefiyle bir meslek sahibi olmasını sağlamaktır. Belli bir mesleki eğitime sahip olanlara ise meslekleri ile ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak yeni bilgi ve beceriler kazandırmaya yönelik eğitim de bu gruba girmektedir.

Güzel Sanatlar Eğitimi

Bireylerin; müzik, güzel sanatlar, edebiyat, sanat ve el sanatları gibi yaratıcı ve eğlendirici amaçlarla öğrenmek istediği her çeşit kültürel konuları içeren programlar olarak ifade edilmektedir. Ayrıca, güzel sanatların belli bir dalında yeteneğe sahip olan ancak, örgün

eğitimde bunu geliştirme olanağı bulamayan kişilerin, bu alanda düzenlenecek halk eğitimi etkinliklerine katılması ile kendilerini geliştirmelerini sağlayacak ortam hazırlanmaktadır.

Sosyal Hizmetler Eğitimi

Özellikle gelişmiş sanayi toplumlarında bu eğitimin önemi daha da artmıştır. Yaşlıların, hastaların, sakatların ve suçluların topluma uyumunu kolaylaştırmak; içinde buldukları psikolojik ve fiziksel koşullardan kaynaklanan olumsuzlukların kişiye olan etkisini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Toplum Eğitimi

Yerel toplulukların sorunları ile ilgilenmelerine, sorunları benimsemelerine, devletle sıkı işbirliğinde bulunmalarına, kendi aralarında örgütlenmelerine ve sorunlarını çözmelerine eğitsel yollarla yardımcı olmaya dayalı bir eğitim olarak ifade edilmektedir. Toplum eğitimi ile toplumlarda var olan ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel kurumların geliştirilmesine ve o topluluğun ya da yerel toplumların kalkınmalarında destek ve eğitim sağlanır. Bu yolla yerel toplumların kendi olanak, kaynak ve işgüçlerini, devletin olanak ve kaynakları ile birleştirerek kalkınmalarına destek sağlanmaktadır. Bu eğitim türü, toplumun kalkınmasını sağlamaya yönelik olduğundan, 'toplum kalkınması' olarak da ifade edilmektedir.

SONUÇ

Toplumsal kalkınmanın gerçekleşmesi için eğitim sisteminin verimli bir şekilde yürütülmesi oldukça önemlidir fakat örgün eğitimin dışına çıkmış bireylerin güncel ihtiyaçlar doğrultusunda kendilerini geliştirmesi ülkelerin sosyo ekonomik hedeflerine ulaşmaları açısından büyük önem arz etmektedir.

Yaygın eğitim süreçleri incelendiğinde Almanya, Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık' ta yaygın eğitim için teşvik edici uygulamalar bulunmaktadır ayrıca bu ülkelerin yetişkin eğitimine ayırdıkları bütçeler yaşam boyu öğrenmeye verilen önemi göstermektedir.

G7 ülkelerinin tamamında yaygın eğitim kapsamında verilecek kurslar güncel teknolojiler, toplumsal ihtiyaçlar ve sektör temsilcilerinden alınan bilgiler ışığında planlanmaktadır. Doğru planlanmış eğitimlerin olumlu etkileri iş yaşamında hızlı bir şekilde görülerek nitelikli iş gücü ve istihdamın artırılması konularında faydalı olabilir.

Almanya yaygın eğitim sisteminde yaygın eğitim kurslarına katılım için bir ücret talep edilmektedir bu ücretin bir kısmı kursiyer tarafından bir kısmı ise çalıştığı kurum tarafından karşılanmaktadır, eğitimin başarılı bir şekilde tamamlanmasının ardından kursiyer ödedi ücreti geri alması teşvik edici bir uygulama olarak görülebilir. Eğitimlerden ücret talep edilmesi planlanan eğitimlerin doğru hedef kitleye ulaştırılması açısından faydalı bir uygulama olduğu söylenebilir.

G7 ülkelerinin tamamında eğitim öncesi ve sonrasında yönlendirme hizmeti verilmektedir. Bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda doğru eğitimlere yönlendirilmesi verimliliği artırabilir. Eğitim sonrası yapılan rehberlik ve yönlendirme faaliyetleri ise adayın istihdamına yönelik olmaktadır bu ise istihdam ve nitelikli işgücünün karşılanması açısından oldukça önemlidir.

Sonuç olarak; G7 ülkelerinde sürdürülen yaygın eğitim faaliyetleri Türkiye'deki uygulamalar ile karşılaştırıldığında yönlendirme ve rehberlik hizmetleri, yaygın eğitimin planlanmasında sektör temsilcilerini sürece dahil edilmesi ve eğitimler için ücret ve teşvik politikaları açısından farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Türkiye'de mesleki eğitime yönelik düzenlenen yaygın eğitim programlarında ağırlığın sosyal uyum, bağımlılıkla mücadele ve dil kurslarına verildiği görülmektedir. Sektörlerin ihtiyaçları doğrultusunda mesleki eğitim faaliyetlerinin artırılması nitelikli iş gücünü artırarak istihdam sağlanmasında faydalı olabilir.

Öneriler

Yaygın eğitim faaliyetlerine katılacak bireylere eğitim öncesinde ve sonrasında

danışmanlık ve rehberlik hizmeti verilmesi verimliliğin artırabilir.

Örgün eğitimin dışına çıkmış ve halen bir kurumda çalışmakta olan bireylere meslekleri ile ilgili verilecek eğitimler için Almanya modelinde olduğu gibi başlangıç ücreti talep edilerek başarılı olmaları halinde kendilerine geri iade edilmesi eğitimlerin doğru hedef kitleye verilmesini sağlayabilir.

Ayrıca yaygın eğitime yönelik farklı uygulamaların incelenmesi ile çeşitli teşvikler verilmesi ile yaygın eğitim faaliyetlerinin artması sağlanabilir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden daha etkin bir şekilde faydalanılarak kurslar hakkında bilgi ve kayıt işlemleri çevrimiçi araçlar ile gerçekleştirilebilir böylelikle yaygın eğitim faaliyetlerine katılım oranları yükseltilebilir.

KAYNAKÇA

- Akçay, M. ve Çobanoğlu, T. (2020). Yaygın Eğitim Kurumları E-Kurs Başvuru Sistemi. *Eskişehir Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Bilişim Dergisi*, 21-29.
- Aso, M. ve Amano, I. (1985). Japonya'da Teknolojik Yenileşmenin Eğitime Etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt: 18, Sayı:1-2*, 139-147.
- Bacakoğlu, T. Y. (2022). Türkiye'de Yetişkin Eğitimi Tarihine Genel Bir Bakış. *Temel Eğitim*, 18-29.
- Baş, G. (2013). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Journal of Educational Science*, 63-93.
- Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Çeviri Editörü: Hasan Aydın)*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Besse, L. ve Loncle, P. (2018). Non-formale Bildung und Jugendarbeit in Frankreich: ein historischer und soziologischer Blick auf Angebote und Zielgruppen. *Deutsch-Französisches Jugendwerk (DFJW)*, 135-158.
- Beycioğlu, K. (2008). YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE AVRUPA EĞİTİM POLİTİKALARI. *ELEKTRONİK SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ*, 369-382.
- Boğar, Y. (2017). Türkiye'de ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Öğretmenlere Yönelik Mesleki gelişim Programlarının İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 223-234.
- Demirel, Ö. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ekinci, A. (2010). Japon Eğitim Sisteminden Türk Eğitim Sistemine İyi Örnekler. *Milli Eğitim Dergisi sayı 188*.
- Ekinci, A. (2010). Japon Eğitim Sisteminden Türk Eğitim Sistemine İyi Örnekler. *Milli Eğitim Dergisi*, 32-49.
- Erdoğan, İ. (2003). *Çağdaş eğitim sistemleri (5. baskı)*. İstanbul: Sistem Yayınları.
- Erginer, A. (2006). *Avrupa Birliği Eğitim Sistemleri ve Türkiye Eğitim Sistemiyle Karşılaştırmalar*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ersoy, A. ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye'de Halk Kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 803-834.
- Euroguidance. (2018). *Euroguidance*. Euroguidance: <http://euroguidance.iskur.gov.tr/Portals/1/Kaynaklar/ulkeornekleri/fransa.pdf> adresinden alındı
- Eurostat. (2016). *Sustainable development in the European Union*. Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/7745644/KS-02-16-996-EN-N.pdf/ae6b7f9-d06c-4c83-b16f-c72b0779ad03> adresinden alındı
- Fobel, L. ve Kollect, N. (2022). Regional Patterns of Access and Participation in Non-Formal Cultural Education in Germany. *Education Sciences*.

- Geray, C. (2002). *Halk Eğitimi*. Ankara: İmaj Yayınları.
- Gökçe, F. (2000). *Değişme Sürecinde Devlet ve Eğitim*. Ankara: Eylül Yayınları.
- Grotlüschen, A. (2016). *Country profiles of formal and non-formal adult education opportunities in literacy, numeracy and other skills:Germany*. UNESCO.
- Karatağ, M. (2019). Yaygın Eğitim Kurumlarında Öğrenim Gören Kursiyerlerin Müzik Eğitimi Kurslarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Karsak, G. O. (2018, Mart). Japon Eğitim Sistemine Genel Bir Bakış. *Turkish Studies Volume 13/4*, 965-997.
- Kaynakhan, S. (2007). Bazı Avrupa ülkelerinde yaygın eğitim uygulamalarına ilişkin halk eğitim merkezi yönetici görüşleri. *Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kim, K., Hagedorn, M. ve Williamson, J. (2004). Participation in Adult Education and Lifelong Learning: 2000-01. C. Chapman içinde, *U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics*. Washington: U.S. Government Printing.
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Döküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 170-189.
- Kobayashi, T. (1985). Japon Eğitim Sistemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi cilt:18, sayı: 1-2*, 91-98.
- Kogan, M. (2002). Lifelong Learning in the UK. *European Journal of Education*, 343-359.
- MEB. (2015). *PISA Ulusal Raporu*. M.E.B. Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- MEB. (2022, Nisan 5). *Hayat boyu öğrenme kurumları yönetmeliği*. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü: http://hboym.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_04/11093946_MEB_HBO_KURUMLARI_YNETMELYYY.pdf adresinden alındı
- MEB. (2022, Nisan 20). *Kurs Programları*. E-Yaygın MEB: <https://e-yaygin.meb.gov.tr/pagePrograms.aspx> adresinden alındı
- MEB. (2022, Nisan 20). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı*. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü: <https://e-yaygin.meb.gov.tr/> adresinden alındı
- Narsap, H. (2020). Türkiye'deki Yetişkin Eğitimi İle Almanya'daki Yetişkin Eğitimi Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kongresi* (s. 64-66). Antalya: Turkuaz Eğitim Yayıncılık.
- OECD. (2017). *Education at a Glance 2017, Country Note, Turkey*. OECD: <http://www.oecd.org> adresinden alındı
- Özcan, K. (2009). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Finansman Harcamalar ve Maliyet. *Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürk, S. ve Suluk, S. (2019). *Türkiye'nin ve G7 Ülkelerinin Eğitim Politikalarının Karşılaştırılması: Kalkınma Sürecinde Eğitim Politikalarının Rolü*. Ankara: Gece Akademi.
- Riddell, W. C. (2001). Education and Skills: An Assessment of Recent Canadian Experience. *Centre for the Study of Living Standards*, 485-517.
- Sağlam, A. Ç. (2014). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Maya.
- Sağlam, M. (1999). Avrupa Ülkelerinin Eğitim Sistemleri. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*. Yayın No: 1147.
- SU. (2022). *Germany Non Formal Education*. 05 09, 2022 tarihinde State University: <https://education.stateuniversity.com/pages/525/Germany-NONFORMAL-EDUCATION.html> adresinden alındı

- SU. (2022). *Italy Nonformal Education*. 05 11, 2022 tarihinde State University: <https://education.stateuniversity.com/pages/721/Italy-NONFORMAL-EDUCATION.html> adresinden alındı
- Şişman, M. (2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Ankara: Pegem.
- Türkoğlu, A. (2015). *Karşılaştırmalı Eğitim (Dünyadan Örneklerle)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ültanır, G. (2000). *Karşılaştırmalı Eğitim Bilimi Kuram ve Teknikler*. Ankara: Eylül Yayınları.
- Verhoeven, M., Gunnarsson, V. ve Carcillo, S. (2007). *Education and Health in G7 Countries: Achieving Better Outcomes with Less Spending*. IMF: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp07263.pdf> adresinden alındı
- Wach, E. ve Ward, R. (2013). Learning about Qualitative Document Analysis. *Institute of Development Studies*.
- WikiPedia. (2022, Nisan 21). G7. Wikipedia: <https://tr.wikipedia.org/wiki/G7> adresinden alındı
- Yazıcı, İ. (2009). Türk eğitim sistemi ile Kanada eğitim sistemlerinin karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, F. G. (2014). Farklı Ülkelere Göre Yaygın Mesleki Eğitim. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 36-44.